

ADOLF DRAGIČEVIĆ, BUDIMIR LONČAR... I UBOJSTVO FRANJEVACA NA ŠIROKOM BRIJEGU

Zagreb, 31. srpnja 2020. (Mirko Matić / hrsvijet.net)
– Umro je akademik Adolf Dragičević. Vijest o smrti uglednog znanstvenika prosječnom građaninu naše zemlje ili prosječnom pripadniku hrvatskog naroda ne će značiti ama baš ništa. Poznato je da znanstvenici ni u nas, kao ni drugdje u ovom današnjem globalnom selu, nisu populističke zvijezde i uglavnom su nepoznati širokim masama.

Dakle, iako su vijest o smrti akademika Adolfa Dragičevića prenijeli i elektronski i pisani mediji, ta će vijest dotaknuti samo njegove kolege akademike, više naraštaja njegovih studenata, ekonomiste te, naravno, rijetke čitače njegovih knjiga, znanstvenih članaka i intervju a u okvirima njegova znanstvenoga rada.

Ponekad se u biografskim podatcima Adolfa Dragičevića vrlo šturo navodi i to da je od 1943. bio sudionik NOB-a. Kratka jednostavna rečenica sudjelovanja u Drugom svjetskom ratu implicira da u navedenom razdoblju nema ništa dodatno zanimljivo ili atipično. Međutim, odgovara li to činjenicama?

Rijetki povjesničari, ali i amaterski istraživači povijesnih događaja na području bivše Jugoslavije krajem i u poraću Drugoga svjetskog rata, dobro znaju da je pokojni Adolf Dragičević bio potencijalnim izvorom mnogih zanimljivih podataka, ali i potencijalni uzrok brojnim informacijskim kontroverzama vezanima uz partizanski pokret na srednjodalmatinskom (biokovskom) području. Također, on je mogao opisati i razjasniti završne ofenzivne vojne operacije 8. dalmatinskog korpusa (malo kasnije preimenovanoga u IV. jugoslavensku armiju) koji je sudjelovao u zauzimanju Knina, Širokog Brijega, Mostara, Gospića, Trsta te završnim akcijama sve do Klagenfurta (Celovca) zaključno s južnom Austrijom.

Naime, Adolf Dragičević je sudjelovao u dijelu navedenih povijesnih zbivanja. Kao vojnik je dogurao do vrlo visoke vojno-političke dužnosti političkog komesara 3. čete, 4. bataljuna 11. dalmatinske brigade, a u bitci za Mostar u veljači 1945. navodno je ranjen te izgubio potkoljenicu. Ako je taj podatak točan, onda u daljnjim ofenzivnim operacijama nije mogao sudjelovati iako u Rako-Družijanićevoj knjizi *11. dalmatinska brigada* nije navedeno njegovo istupanje iz bojevog rasporeda ove postrojbe kao što je učinjeno u slučajevima nekih njegovih

tadašnjih kolega. Logički gledano, Dragičevića se moglo pitati o poznatom slučaju ratnog zločina nad širokobriježkim franjevcima jer knjiga *11. dalmatinska brigada* otkriva da je njegov 4. bataljun 11. dalmatinske brigade izravno napadao širokobriježki samostan te je osobno kao politički komesar čete spadao u neposredno zapovjedno odgovorne za taj zločin. S obzirom na svoj tadašnji vojno-politički čin, Dragičević je morao znati, ili barem procijeniti, s koje je više zapovjedne razine i zbog kojih je motiva donesena odluka za realizaciju tog masovnog zločina.

Heterogenost ideoloških određenja među tadašnjim širokobriježkim franjevcima izravno implicira zaključak da je motiva o likvidaciji i zatiranju svakog traga o ubijenim hrvatskim hercegovačkim franjevcima bilo nekoliko. O tome bi i danas mogao dosta toga kazati Veljko Kadrijević, tadašnji Dragičevićev nadređeni, zamjenik političkog komesara 26. divizije, poznat kao posljednji ministar obrane SFRJ kojeg su današnji gospodari svijeta poštedjeli od haaške optužnice, a kojeg ispostave tih istih gospodara svijeta u Republici Hrvatskoj, kao i u Sloveniji i Bosni i Hercegovini, štite od simboličke optužnice po neposrednoj zapovjednoj odgovornosti za zločine Jugoslavenske armije iz 1945., ali i JNA iz 1991. Poznato je, naime, da je Veljko Kadrijević bio zamjenik Dušana Dule Koraća, jednog od nadglednika masovnih zločina koje su počinili pripadnici 11. dalmatinske brigade na Kočevskom rogu i Širokom Brijegu.

Zbog čega istraživačko novinarstvo uporno štiti?

Glede činjenice da je današnji ruski državljanin Veljko Kadrijević perverzno pošteden u praktičnom značenju ovog kriminalnog čina te nagrađen od najviših misteriozno nevidljivih razina današnje svjetske moći, uopće ne čudi što propagandne elektronsko-pisane ispostave tih gospodara suvremenog svijeta u današnjoj Republici Hrvatskoj imaju vrlo snažnu »autocenzuru« na objavljivanje bilo kakvih životopisnih podataka jugoslavenskog ratnog zločinca u bijegu Veljka Kadrijevića. Ne daj, Bože, da kojim slučajem netko od »nezavisnih« novinara pokuša na ovu temu intervjuirati neke njegove kolege – npr. Dragu Galića koji živi u Splitu ili javnosti dobro poznatog i da-

nas politički vrlo utjecajnog Budimira Lončara?!

Dodatne indicije u prilog ovakvim tvrdnjama informativno-promidžbenog monopola, nevjerojatnog za 21. stoljeće i neovisnu hrvatsku državu, mogla bi biti i informacija da je i Ante Josipović, otac sadašnjeg hrvatskog predsjednika, bio pripadnik Biokovskog partizanskog odreda od 1942., a Adolf Dragičević i Veljko Kadivić u sastav istog tog odreda ušli su 1943. Po svemu sudeći, Ante Josipović bio je pripadnik biokovske čete u čijem su sastavu bila četiri voda: bačinski, gradački, vrgorački i makarski. Vrlo se mogućom čini i teza da je starijeg Josipovića u članstvo KPJ primio, i bio mu neposredno nadređeni, upravo Danijel Dane Vilović (1919. – 2009.) iz Baške Vode, nećak Đure Vilovića, poznatog književnika i još poznatijeg četnika orjunaša, bliskog suradnika zloglasnog četničkog zapovjednika kraljevske jugoslavenske vojske u otadžbini Draže Mihailovića. Zajedno su i suđeni 1946. u Beogradu, a iznimno niska kazna Đuri Viloviću u potpunosti se uklapa u tadašnji trend brzog integriranja goleme većine pripadnika orjunaško-četničkog režima monarhističke Jugoslavije u donekle retuširani novi jugokomunistički režim nove komunističke Jugoslavije. Za sada je nepoznato je li skupina Danijela Vilovića sudjelovala i u jednodnevnom osvajanju Vrgorca 15. lipnja 1942. kada je u odmazdi na vrgoračkom groblju strijeljano 32 ljudi, uglavnom civila, a među njima je bilo nešto imućnijih mještana i 9 žena? Nepoznato je također je li u suvremenoj Republici Hrvatskoj bilo kaznenih prijava vezanih uz taj masovni ratni zločin, kao što je nepoznato je li još uvijek netko živ od političko-vojnog rukovodstva nekadašnjeg biokovskog partizanskog odreda »Josip Jurčević« koje je izravno odgovorno za taj zločin, a čija je predumišljajna odluka, navodno, izazvala raskol među tadašnjom biokovskom komunističkom vrhuškom.

Mesić: Istraga ratnih zločina s konca Drugog svjetskog rata je protuzakonit čin

Na današnjoj evidentno iznimno brižno nadziranoj medijskoj ploči naravno da ne će pisati da je ime Adolfa Dragičevića bilo zapisano u dokumentaciji koju su nadležna tijela Republike Hrvatske dobila u listopadu 2006. u dodatno proširenoj kaznenoj prijavi protiv nekadašnjeg zamjenika načelnika operativnog odjela IV. jugoslavenske armije majora Sime Dubajića (1923. – 2009.) i njemu podređene komesarke čete za vezu 11. dalmatinske brigade poručnice Milke Malade, udane Planinc, i premijerke bivše SFRJ. Prijava nije odbačena do danas. Prema tadašnjim neslužbenim informacijama, kriminalni-

istička policija je većinu svog posla profesionalno napravila, obavila obavijesne razgovore s mnogim preživjelim pripadnicima 11. dalmatinske brigade, a surađivali su i kolege iz srbijanskog MUP-a kojima je, u to vrijeme teško bolestan, Dubajić ponovno dodatno pojasnio svoju ulogu u partizanskim zločinima u Sloveniji. Dakle, nadležne službe Republike Hrvatske surađivale su s više država. U Australiji je u to vrijeme identificiran i lociran ključni svjedok pokolja na Kočevskom rogu Ivan Gugić. Razgovori su obavljeni na temelju sužene dokumentacije 11. dalmatinske brigade navodno uz bučno protivljenje ispitanih osoba kao i članova njihovih obitelji.

Među, podrazumijeva se, vrlo rijetkim poznavateljima ove teme tada su kružile glasine da nevidljiva ruka priječi nadležnim policijskim službenicima obavljanje obavijesnog razgovora s Milkom Planinc protiv koje je pokrenuta kaznena prijava. Razgovor navodno nikada nije obavljen iako su javnosti dostupni vrlo argumentirani demantiji tadašnjeg intervjua Milke Planinc kao i vrlo otvorena pitanja njezinim kolegama Petru Mioču (u međuvremenu umro), Jerku Nobilu, Slavku Družijaniću, Dragi Galiću, Anti Bogdaniću, Petru Bogunoviću, Jakovu Deletisu za kojeg se usporedbom dostupne dokumentacije opravdano sumnja da bolje poznaje odabranu i dobrovoljačku egzekucijsku četvu unutar 11. dalmatinske brigade nego sam Simo Dubajić. Za Deletisa je također utvrđeno da je u zapovjednom lancu bio važna poveznica između majora Dubajića i poručnice Planinc.

Naravno, ni dan danas tzv. neovisnim hrvatskim no-

vinarima ne pada na pamet da pokušaju napraviti intervjue s navedenim osobama.

Istog dana kada su u veljači 2008. na naslovnici Večernjeg lista osvanuli inicijali A. D. uz natuknicu da je riječ o partizanskim zločinima, došlo je do vrlo burnog primitivno-ostrašćenog verbalnog ispada tadašnjeg hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića koji se žestoko okomio na službenike Ministarstva unutrašnjih poslova koji su obavljali obavijesne razgovore s prijavljenim osobama. Budući da je famozni Zagrepčanin A. D. gotovo sigurno Adolf Dragičević, ispitan punih četrnaest mjeseci nakon prijave, dakle naknadno, nameće se zaključak da su nadležna istražna tijela dugo imala crveno svjetlo za provođenje postupaka u skladu sa zakonom. Osim toga, treba istaknuti da su se neki, ipak, malo snažnije oduprli ovim pritiscima usudivši se proslijediti nalog za ispitivanje prijatelja i stranačkog kolege tadašnjeg predsjednika Stjepana Mesića s kojim je u razdoblju između 1963. i 1967. bio čak i saborski kolega.

Zanimljivo je da je upravo spomenuto razdoblje obilježeno Mesićevom antihrvatskom i rigidno jugounitarnističkom prosrbijskom orijentacijom što je više puta pokazao u svojim javnim istupima o navodnim hrvatskim teroristima u inozemstvu, kao i skandaloznim velikosrpskim izlaganjem u kojem traži kazneni progon potpisnika Deklaracije o hrvatskom jeziku iz 1967. Zanimljivo je napomenuti i to da je poveznica između Mesića i Dragičevića i njihovo zajedničko prijateljstvo s akademikom Dušanom Bilandžićem. Prema tome, gotovo je sigurno da su tih dana u veljači 2008. »užareni« telefoni prema Uredu predsjednika, odnosno opstrukcija pokušaja funkcioniranja pravne države, bili užurbano intenzivirani.

Navedene indicije potvrđene su primitivnom, nestručnom i netočnom tvrdnjom Stjepana Mesića o navodnim protuzakonitim aktivnostima službenih državnih tijela. Verbalni napad izveden je javno, posredstvom televizije, istog dana kada su inicijali A. D. osvanuli na naslovnici tiražnih dnevnih novina.

Navedene teze mogle bi biti i jedan od ključnih razloga za pojašnjenje pitanja zašto se zloglasni Veljko Kadijević našao na tjerlici MUP-a tek od 2007.

Budimir Lončar – poveznica između hrvatskog državnog vrha i Veljka Kadijevića

Logična interesno-ideološko-osobna poveznica između prošlog predsjednika Mesića, sadašnjeg Josipovića i jugoslavenskog zločinca Veljka Kadijevića sažima se u liku i djelu Budimira Lončara, donedavno Mesićeva, a sada i Josipovićeva bliskog suradnika.

Usluge Budimira Lončara, posljednjeg ministra vanjskih poslova SFRJ, predlagatelja međunarodnog embarga na naoružavanje nesrpskih naroda u krvavom rujnu 1991., čime je zacementirana srbijanska oružana premoć, aktivnog jugoslavenskog lobista i protivnika međunarodnog priznanja Republike Hrvatske, koriste dvojica hrvatskih predsjednika. Ne treba se zavaravati da Budimir Lončar nije savršeno dobro znao što, zbog čega i za koga to radi. Njegove su djelomične praktično-vojne i diplomatske kompetencije neupitne.

Dostupna dokumentacija nepobitno potvrđuje da poznanstvo Budimira Lončara i Veljka Kadijevića datira još od kraja 1944. Također dostupna dokumentacija pokazuje da je Lončar, u svojstvu »omladinskog rukovodioca« grada Splita, nazočio i sastancima samoga vrha 8. dalmatinskog korpusa, kasnije preimenovanog u IV. jugoslavensku armiju, u čijem su zapovjedništvu bili Dušan Korać, Petar Drapšin, Boško Šiljegović, Božo Božović i mnogi drugi, a pod čijom su se zapovjednom nadležnošću nalazile posebno odabrane i dobrovoljačke egzekucijske čete unutar dalmatinskih brigada. Najspominjanija među njima svakako je egzekucijska četa unutar 11. dalmatinske brigade čijim je pripadnicima Budimir Lončar, kao domaćin »omladinski rukovodilac« grada Splita, održao pozdravni govor na omladinskoj konferenciji 11. dalmatinske brigade, održanoj u splitskom kazalištu 15. siječnja 1945.

Sumirajući ovako poredane podatke stječe se dojam da najviši državni vrh Republike Hrvatske sustavno onemogućava njezinu transformaciju u pravnu i uređenu državu. Štiteći osumnjičenike za ratne zločine počinjene nad hrvatskim narodom na koncu Drugog svjetskog, kao i na početku Domovinskog rata, dio hrvatskog državnog vrha zapravo štiti svoje dugogodišnje prijatelje i suradnike. Zbog svega toga ne treba nikoga posebno čuditi spoznaja što je Veljko Kadijević trenutačno na slobodi, a general Ante Gotovina u pritvoru. Iz istih razloga ne treba čuditi niti spoznaja da trenutni hrvatski predsjednik otvoreno veliča simbole komunizma, iste one pod kojima je JNA razarala Vukovar, Škabrnju i Dubrovnik.

Upravo zbog svega rečenog, hrvatskoj se javnosti pokušava prodati »patka« o navodno plemenitim i lošim zločinima, odnosno o dobrim i lošim zločincima. Međutim, hrvatski narod i ovaj put treba pokazati zrelost. Mora se izdići iznad ove situacije te se, unatoč opstrukciji koja dolazi iz najvišeg državnog vrha, izboriti za istraživanje vlastite bliske prošlosti. Ne zbog revanšizma nego poglavito zbog potrebe da bi se ispod te neistražene prošlosti, napokon, podvukla crta i neopterećeno krenulo dalje. ✍